

الگوهای سناریو نویسی

در مدیریت بحران

تألیف و گردآوری:

حمید اسکندری

انتشارات

سرشناسه : اسکندری، حمید، ۱۳۳۸ -

عنوان و نام پدیدآور : الگوهای سناریونویسی در مدیریت بحران / تألیف و گردآوری حمید اسکندری.

مشخصات نشر : تهران: بوستان حمید، ۱۳۹۲.

مشخصات ظاهری : ۸۰ ص.: مصور، جدول، نمودار.

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۶۴۱۲-۲۶-۹

وضعیت فهرست‌ریسی: فیا

یادداشت : کتابنامه.

موضوع : مدیریت بحران

رده بندی کنگره : ۱۳۹۲ ۷ الف ۴۶۶ الف / ۴۹ HD

رده بندی دیویی : ۶۵۸/۴۰۵۶

شماره کتابشناسی ملی : ۳۱۹۲۱۴۳

انتشارات

عنوان : الگوهای سناریو نویسی در مدیریت بحران

تألیف و گردآوری : حمید اسکندری

ناشر : بوستان حمید

چاپ : اول (تابستان ۱۳۹۲)

شمارگان : ۱۵۰۰

قیمت : ۷۵۰۰ تومان

• کلیه حقوق اعم از چاپ و تکثیر، نسخه‌برداری برای ناشر محفوظ است. (نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است).

تلفن پخش: ۳۳۷۰۰۹۲۷ ۰۹۱۲۲۳۷۵۰۳۹ ۰۹۳۷۲۳۷۵۰۳۵

پیش گفتار

طبق تعریف مصوب، پدافند غیرعامل عبارت است از مجموعه اقدامات غیرمسلحانه که موجب افزایش بازدارندگی، کاهش آسیب پذیری، تداوم فعالیت های ضروری، ارتقاء پایداری ملی و تسهیل مدیریت بحران در مقابل تهدیدات و اقدامات نظامی دشمن می گردد. (سازمان پدافند غیرعامل کشور، ۱۳۸۹)

بحران ها به دلیل ماهیت و شرایط خاصی که در موقعیت های اضطراری بوجود می آید، فراتر از آن هستند که با امکانات و برنامه های موجود مدیریت شوند. غیرمنتظره بودن بحران ها همراه با عدم توانایی در تعیین زمان و مکان دقیق وقوع آن ها، حجم بالای اطلاعات رسیده، گستردگی تخریب و خسارات مالی و جانی ایجاد شده، تعدد سازمان های درگیر و ماهیت چند وجهی آن، همه و همه سبب می شود که مدیران به طور مرتب با شرایطی مواجه شوند که نیازمند اتخاذ تصمیمات سریع و صحیح است. علم مدیریت با ارائه چارچوبی برای تصمیم گیری ها سعی دارد این حوادث را به بهترین نحو کنترل نماید.

استفاده از نظام برنامه ریزی در اداره بحران های کشورها یک اصل شناخته شده است. اگر به تاریخچه مدیریت بحران دقت شود، متوجه می شویم که سیر تاریخی خاصی در برنامه ریزی مدیریت بحران دیده می شود. اولین مدل برنامه ریزی برای شرایط بحران، برنامه ریزی مبتنی بر سناریو بوده است.

سناریوها برای استفاده در طراحی اقدامات آمادگی ملی استفاده می شوند. در واقع، سناریوها جزء ابزارهای برنامه ریزی محسوب می شوند. بر اساس سناریوها است که نیازهای مقابله شناسایی شده و کلیه سطوح دولت و دستگاه ها می توانند از این سناریوها به عنوان مرجع برنامه ریزی استفاده نمایند. سناریوها هر از چندگاه نیاز به مرور دارند تا دقت و کارایی خود را حفظ نمایند. سناریوها اساس و پایه شناسایی قابلیت ها در همه حوزه های مأموریتی و سطوح هدف آن قابلیت ها برای پیشگیری، مقابله و بازیابی مؤثر از وقایع بزرگ هستند. همچنین سناریوها به عنوان پایه اجرای رزمایش های متعدد با سناریوهای مختلف هستند.

سناریوها باید به گونه‌ای طراحی شوند که به صورت محلی، استانی، ملی و دستگاهی قابل پیاده‌سازی باشند. دستگاه‌ها و حوزه‌های مختلف حکومتی می‌توانند این سناریوها را برای خود به صورت تخصصی‌تر و عمیق‌تر گسترش بدهند.

در این کتاب ابتدا در فصل اول کلیات مدیریت بحران و الگوهای مطرح و همچنین مدیریت جامع بحران را بصورت خلاصه شرح داده شده. با توجه به اهمیت موضوع، در فصل دوم الگوهای تدوین سناریو، روش‌ها و گام‌های سناریو نویسی بصورت مباحث نظری شرح داده شده است.

در فصل سوم الگوی پیشنهادی تدوین سناریو در مدیریت بحران بصورت کاربردی طرح شده و در فصل چهارم مدلی برای سامانه‌های واکنش اضطراری ارائه شده است.

با توجه به کمبود منابع، امیدواریم این کتاب مورد استفاده محققین و کارشناسان قرار گرفته و در راستای افزایش دانش مدیریتی مدیران و کارشناسان دستگاه‌های اجرایی کشور در حوزه حفاظت از زیر ساخت‌ها و امنیت سیستم‌ها، موجب خدمتی ناچیز در جهت اعتلای نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران گردد. در پایان لازم می‌دانم از خوانندگان محترم جهت نقصان احتمالی آن پوزش خواسته و نقد و نظر صاحب نظران گرامی را به جان می‌پذیرم.

با تشکر

مؤلف

فهرست مطالب

فصل اول الگوهای مطرح در مدیریت بحران.....	۹
۱- کلیات.....	۹
۲- فرآیند مدیریت بحران.....	۱۴
۳- رابطه مفهومی مدیریت بحران و پدافند غیرعامل.....	۱۶
۴- الگوها و مدل های مطرح در مدیریت بحران.....	۱۷
۵- مدیریت جامع بحران.....	۲۴
۶- فرآیند تکامل برنامه ریزی مدیریت بحران.....	۲۶
فصل دوم روش های تدوین سناریو.....	۳۳
۱- سناریو چیست.....	۳۳
۲- تعریف و ویژگی های سناریو.....	۳۴
۳- روش های تدوین سناریو.....	۴۱
۳-۱- گام های هفت گانه برای سناریوسازی موفق.....	۴۱
۳-۲- یک روش نه مرحله ای.....	۴۱
۳-۳- مدل شبکه ای جهانی برای تدوین سناریو.....	۴۳
۳-۴- سناریو نویسی نظامی.....	۴۶
۳-۵- سناریو نویسی برای واحدها و بنگاه های کسب و کار.....	۴۸
۴- گام های پیاده سازی روش سناریو.....	۵۱
۵- سایر مباحث.....	۵۲
۶- مخروط توجیهی.....	۵۵
فصل سوم الگوی پیشنهادی تدوین سناریو در مدیریت بحران.....	۵۷
۱- الگوی تدوین سناریوی تهاجم موشکی به زیرساخت های حیاتی و حساس.....	۵۷
۲- تدوین سناریوی معیار.....	۶۱
۳- قابلیت های لازم برای اداره بحران ناشی از تهاجم به زیرساخت های حیاتی و حساس.....	۶۴

فصل چهارم مدلی برای سامانه های واکنش اضطراری.....	۶۹
۱- تحقیقات در مورد سیستم واکنش اضطرار.....	۶۹
۲- مدل سیستم واکنش اضطرار توسعه یافته.....	۷۳
۳- نتیجه.....	۷۷

